Экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

ЧАПАЕВ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деноз ★ ШИНАРА, 25 НОЯБРЬ, 1986 ШУ. ★ № 141 (7332). ★ Мах 3 кеп.

М. С. ГОРБАЧЕВ ИНДЕ ВАХАР

Инде премьер - министра Р. Ганден индийски правительствоан хьехархIа официальни доттагIехь визитага 24 ноябре Москвера Деле вахар КПСС ЦК Генеральни секретарь М. С. Горбачев.

М. С. Горбачевца цхьана дIабахар КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча механищарча гIулакхий министр Э. А. Шеварднадзе, КПСС ЦК секретарь А. Ф. Добрынин, СССР Министрий Совета Председателя заместитель В. М. Каменцев, КПСС ЦК Генеральни секретара помощник А. С. Черняев, СССР Госпланан Нихий генеральни штабан начальник, СССР Оборона Министра хьалхара заместитель, Советски Союза Маршал С. Ф. Ахромеев, СССР кхыча механищарча гIулакхий министра хьалхара заместитель Ю. М. Воронцов.

Вичкоски аэродроме М. С. Горбачев наIаIоаIкхаш бар КПСС ЦК Политбюро членаш Г. А. Алиев, В. И. Воротников, А. А. Громыко, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, КПСС ЦК Политбюро члена кандидаташ П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, С. Л. Соколов, Н. В. Талызин, КПСС ЦК секретарь А. П. Бирюкова, В. В. Зимянин, В. А. Медведев, В. П. Нуйкинов, Г. П. Разумовский, А. Н. Яковлев, кхыбола гIишлоштIа.

М. С. Горбачев наIаIоаIкхаш бар СССР-на Инде республика гIулакхашта вола временни повереннаIа Ш. К. Ахатнаган индийски посольствера дипломатически сотрудникаша.

(ТАСС).

М. С. ГОРБАЧЕВА ИНДЕЙСКИ ЖУРНАЛИСТАШТА ЕНА ИНТЕРВЬЮ

Инде е езача визитага дувзаденна М. С. Горбачев 31 ноябре Кремле вIашагIкхийтар индийски журналистсташца — индийски телевиденне обозревателца С. Наквеца, Пресс траст оф Индиа (ПТИ) агентстве специальни корреспондентца А. Валуца, Юнайтед ньюс оф Индиа (ЮНИ) агентстве специальни корреспондентца К. Г. Джоглекарца, Ерриги индийски радио генеральни директорца Хариш Авастveца, шар хаттараштца жоп а деларгар.

М. С. Горбачев. Эггара хьолха са ала безам бар Индеца хургдолча вIашагIкхетарга бокхкача безамца сеХьежан ва, аьнна.

Советски нах Индена къаьсттина гIулакх доагIнаб. Индийски халгIа тхоай кхъьаьра доттагIа, тешнаг партнер санна гу тхона. Тхо лаьца долаш хIама да уж гIулакхаш дина вашатIехьдоалаш хилар. Са хIанзале а ала деза ш найденнад, цIаьхха ала безам а са: тхо довзоI арахьарча политикге Индецара гIулакхаш хьалхара моттиг дIалоаIаш да. Сона хетачох, тхо ала йина йолаш да, Советски Союза, советски кулгалхоша Индеца долча гIулахний дьякъера доазол арахьара политика тхо халонаш индийски халхъаца йоаа кIоарга доттагIлен уйлаш лоархIаш я.

Тхона, вокх оагIорахьара аьлча, индийски правительства политикге даим хоалу индийски общество, индийски халгIа тхо халонаш кIоарга дог-безам хилийта гIерлитарга. Сона хетачох, из, — вай дIа-хьа леладелча гIулакхаштца эггара хIамедар, эггара тIоагIаргIдар: традиции, дуккхача цефанна дола доттагIал, дIахьа леладелча гIулакхашца, дунен халкъашта юкъера гIулакхашна барт хилар.

Кхоарга а, цу гIулакхий правовой кIийлас а йолаш я — 1971 шерара договор. Тахан, ала безам ба са, ух гIулакхаш хьалха а, хIанз а — со тешаш, дIахо йодача хьа а ишшта хургIаьлаш — дегIаазара кхы цIьакхха фактор IалаьмаIе бокхка лоархIам болаш йолга. Ас новкъа а вай мехкан куьгIалхошца юкъера дахмара, цIаккха лаьгIна ду ду, конструктивни политически диалог.

Индийски халхъаьара безам дагаболлаш хиннад. Ленин, дунен халхъашта юкъера чу гIулакхашка Инде кхоарга хIама ишшта хургба хьалха доахача хана. Цу ленински уйло еБалыI Индена долча гIулакхашгара тха лоархIам, практически гIулакхаш, Советски Союзен Инден кулгалхой дацкхача поаьхкаш пIа дIахьа леладу гIулакхаш пIа тахча хьале долаш вайна гурдолаш.

Дагаваха лов сона Джавахарлала Неру. Тхо долча цун чIоагIга сий а ду, вай дIа-хьа леладу гIулакхаш вIашагIкхьедоалаш цо лаьца дьякъа лаькха маь а хиннад.

Советски Союза а Инде а, социализма дунен, халхъа шортамгучлен дунен, дегIаазара дунен лаьттаза, хIанз дуккхача шерашка, итташ-итташ шерашка шоай халгIий хьашташ кхочаштдара, — дерригача а, хьалха хьашташ цхьаьнадора дегкате цхьана гIулакхаш леладу. Из дика масал да. Тхона лов, тхо гIулакхаш — вай дегIадахкар. ХIаьта из эгга карта керттердар да.

Ишшта да-нт. Индена хургдолча вIашагIкхийтарга хIанжан ва со. ХIанз е сай индийски ладувIарашка, дешаршка, телехьенкарашка долаш йоаьхкаш Советски Союза дерригача халхъий цIергIа царга дер тIера моаршал хоатташ чакхдаккхаш Инда хоара сона.

ХIанз болх бе вай.

Хаттар: Господин Горбачев, чIоагIга терахь тIабахIий хьажар тхо оаш Ненеца Рейкьявике бихьача наькъара. Уж шоай хаттара белгалонаш я. Фу хет хьона дIахо бодача наьмьа?

М. С. Горбачев. Оаш денвар эггара керттера, вай массанена дагалатта хаттар дар. Сона хетачох, бIарчча шу чакхдьашнад тхо Женеве вIашагIкхийтта.

Со хIанз теташ ва. Женера бонцка лоархIам болаш хиларах. Цо аьттув белгар Советски Союзен Американски вIашагIкхийттача Штатийн кулгалхоша юкъера сецлаьта политически диалог хьа дIаболе. Из ше а да лоархIам болаш. Диалог йолаш ма — дIа-хьа йола поэнцеи дикагIа кхетаер а доаш да. Диалог йолаш ма — кердадар лахара дIаходоа. Белгала аьлча, Женева дикалгаьла йолча баланса дIатIагIоха йина йола хьалхарчдар из да-ех.

ЛоархIаме договоренности саш а йолаш яр. Из дувзар итоган документ да. Цига аьннадар йдерни тIом хилийта мегаргбан, цига котбаьнараш хила йиш яц. Из чIоагIга лоархIаме политически констатация я. Из массабола хIамига, ограниченни, локальни йдерни тIемаш де уйла йоIчарна, е из хилийта йиш я аьнна хетачарна дола жоп да. Нагахьа санна Советски Союзен Америка ВIашагIкхийтача Штаташ кулгалхоша йдерни тIом хилийта йиш йоалийта, из йдерни-кос мически заман жоп луш йоаьа керда политика хьажа чIоагIга лоархIаме а уйла гIулакхаш дIадоледала йиш йола а хоъьнг я.

Цун ер яхьа цхьаьна а лоархIаме констатаци: шакхе оагIув тIема совле яккха гIертгарьеш, аьнна. Наталья сенна цу документа статус яхар деш хиъча, тIаккха цаккхе оагIено уйла е езар, тIема совле минтта йоаьхкардар. Соьга а доаш цхьатарра йолча кIийлен тIа герз дIаданкхара дешан минтта кхоастедгердар-ъкоI яхар хургдар.

Советски кулгалхой шоаш Женеве тIаийача декхарашта тешаме хиннад.

Цхьацайоччу фантаца ва бакъде лоара сона. Цох аьлар лоархIаме да, хIана аьлча тахан а тIехь шоай маIан доадалдар цар.

Женевах тIехьаIа оаха мораторий йIаькIир. 15 яне варе оаха дерригача дуненна хьалхаьнкхар аргI-аргIала йдерни герз кIезигдарна дегIаазара кхы цIьакхха фактор IалаьмаIе бокхка лоархIам болаш йолга. Ас новкъа я вай мехкан куьгIалхошца юкъера данмара, цIаккха лаьгI-на ду, конструктивни политически диалог.

Индийски халхъаьара безам дагаболлаш хиннав. Ленин, дунен халхъашта юкъера чу гIулакхашка Инде кхоарга хIама ишшта хургба хьалхадоахача хана. Цу ленински уйло еБалыI Индена долча гIулакхашгара тха лоархIам, практически гIулакхаш, Советски Союзен Инден кулгалхой дацкхача поаьхкаш пIа дIахьа леладу гIулакхаш пIа тахча хьале долаш вайна гурдолаш.

Дагаваха лов сона Джавахарлала Неру. Тхо долча цун чIоагIга сий а ду, вай дIа-хьа леладу гIулакхаш вIашагIкхьедоалаш цо лаьца дьякъа лаькха маь а хиннад.

Советски Союза а Инде а, социализма дунен, халхъашта шортамгучлен дунен, дегIаазара дунен лаьттаза, хIанз дуккхача шерашка, итташ-итташ шерашка шоай халгIий хьашташ кхочаштдара, — дерригача а, хьалха хьашташ цхьаьнадора дегкате цхьана гIулакхаш леладу. Из дика масал да. Тхона лов, тхо гIулакхаш — вай дегIадахкар. ХIаьта из эгга карта керттердар да.

Ишшта да-нт. Индена хургдолча вIашагIкхийтарга хIанжан ва со. ХIанз е сай индийски ладувIарашка, дешаршка, телехьенкарашка долаш йоаьхкаш Советски Союза дерригача халхъий цIергIа царга дер тIера моаршал хоатташ чакхдаккхаш Инда хоара сона.

ХIанз болх бе вай.

Хаттар: Господин Горбачев, чIоагIга терахь тIабахIий хьажар тхо оаш Ненеца Рейкьявике бихьача наькъара. Уж шоай хаттара белгалонаш я. Фу хет хьона дIахо бодача наьмьа?

М. С. Горбачев. Оаш денвар эггара керттера, вай массанена дагалатта хаттар дар. Сона хетачох, бIарчча шу чакхдьашнад тхо Женеве вIашагIкхийтта.

Со хIанз теташ ва. Женера бонцка лоархIам болаш хиларах. Цо аьттув белгар Советски Союзен Американски вIашагIкхийттача Штатийн кулгалхоша юкъера сецлаьта политически диалог хьа дIаболе. Из ше а да лоархIам болаш. Диалог йолаш ма — дIа-хьа йола поэнцеи дикагIа кхетаер а доаш да. Диалог йолаш ма — кердадар лахара дIаходоа. Белгала аьлча, Женева дикалгаьла йолча баланса дIатIагIоха йина йола хьалхарчдар из да-ех.

ЛоархIаме договоренности саш а йолаш яр. Из дувзар итоган документ да. Цига аьннадар йдерни тIом хилийта мегаргбан, цига котбаьнараш хила йиш яц. Из чIоагIга лоархIаме политически констатаци я. Из массабола хIамига, ограниченни, локальни йдерни тIемаш де уйла йоIчарна, е из хилийта йиш я аьнна хетачарна дола жоп да. Нагахьа санна Советски Союзен Америка ВIашагIкхийттача Штаташ кулг

М. С. ГОРБАЧЕВА ИНДИЙСКИ ЖУРНАЛИСТАША ЕННА ИНТЕРВЬЮ

(Инстедоалар.
Долалур 1-чя оагІо тІа).

.ьалдар халкъо. Хlана аьлча наха дагардар дар до авиьар. Из дегІахьнга салдара, общества вахара ерригача сферашка социализма рамкашка, социалистически базе ярганаш яра йола позиттсна я. Лоацца ааьча 70 шера тхона карагІдьакнарий кlийлен ге 15 от общество тоаяра, динарІа хилийтара оагІорахьа ярганкlар.

Тхона дагахинна керттера дар — Iилма - технически прогрессага гІолла, из планови экономикаца вІашагІа а тохаш, общественна формировитзаци яра гІолла из йолалийтар, общество кердача довзоннаьна йоалилгга Іалашдар.

Тханцига оттаьь а ккоачашъеш а я Iилма-техническн прогресса дальъера гІолла цІенкаштгна программ. Цар чулоац дерригача доакъош. Приоритет ккоачийт оаха машиностроенега, вычислительни техниказ, хуьш структурни экономика. Бакъда, тха планийн тха политикан кхела Хоадам бен бола лоарХlам хургба саха ат, тхайьъегаш ца ду процесса кожъеволаваргга хьежка. Экономике из де гІерт тхо боахама рассчетага гІолла, производственни комплексна шоашца шоашта доал дарга гІолла, кулгалду кдар хоржилга шердарга гІолла, бонаьна керддта ма ккоачийт гІолла. Инстедоалан латт предприятех дола керда заьон. Оаха из аралоакхкардар дерригача халкъьага дувьаттера. Цига оттадь хургда хlанзарча хьалашка экономика мишта хила еза. Ухаьа керттера лостам из производственнн- ваЬара демократи, кхаьъега коллективаш дувкха шоай лоlаме хlлара цар бонкха бекатоохамн бе.

Из гІубанс могадг советски наха. Процесс Хlанзе а йодаяп я.

Тхо гІерт дІахо политичесни системе хьма а ефективни нерІа болх бен хlнийта, Советски Іальдала органаш, общественни организацеи, профсоюзаш, комсомолаш, кхыяш юкъе а йохийтар.

Сага фактор оаха иштта йолалийта лерХІ нъаьсегаре хой хьажоргга. социальни политнка цІенхаштга хувьца нъаьсца.

Ар аргдар Хlана социални йолу. Оаха хьаьо укъаза процесс мотъярхlнарга дог дахь йшн хулийта экономически, социальни, политически идеологически ккоачеш ваш. Общества ерриг сферан эргалоанан партерага Дайлоалага еза.

Кlезига лоаХlам бат оаха общества духовни сфера, культурни сфера, моральни атмосфера тоаяра дешай, Тха хаьнъ чоагІга тІакхуьш да нийсконна, социализмэ принципаш ерригІа тоаяра, льха ганзаш чоагІъяра. Цудухьа оаха машар хургбоаца кьоьсам лоаттабу массе а тайпара деятелнаш ерригІа, гІулакхкерча наха деча зуламеча хІамашца, зулам дара ябленешца, амораьни гІулакхкацца, дисциплина, порядок ккеларца, корта бохабу малар совдахарца. Ерриг общество хьинаре данъа лоацап я ду тІехь. Кердачун кlаьла ч у ц а тховсам латт. Цкъеза из ира форма йолаш а хул. Из ньоьсам бола партех хьалхаленна. Парте чухь а беш ба бой. Из ше а эргалоанан ца. Цу соагІа оаха доп оттаду иштта обществера ерриг эргалоаш партерага Дайлоалага еза.

Хlанз оаха

Архивариус Ирины Ивановны

КЪОНАЧА ТІЕХЬЕНА–КІОАРГА ЗНАНЕШ, ИДЕЙНИ ЧІОАГІАЛ

Нохч-ГІалгІай областной партийни организаце актива собранера

Оаха хоам баь ма хlиллара, ухх шера 21 ноябре КПСС обнома политически сердалон ЦlагІа гулбелар партийни, советски, профсоюзни а комсомольски а болхлой, министерстваш ведомстваий, промышленни предприятей, колхозни а совхозни а кулгалхой, горрайоно заведующеш, кхелетарий гІулакхаша йолча инспекце начальникаши инспектораш, кхьаьнцарча партгоранизацей секретараш. Уж бахьнабар «Кхелетаргата юкъера кхетама а правонарушенеш хуьлу кхолхара а болх тоабара хьакъеъца де дагабовлара.

Областной партийни организаце актива собранин докладе йьйллар КПСС Нохч - ГІалгІай обкома хьалхарча секретара **В. К. Фотеева**. Цул тІехьагІа доклад яра дош дерзар КПСС обкома секретара **З. А. Яндиевайна.**

Сар хьалхехар, аьлар цо, — човалхане процесс. Дезал, берий бен, тІаьхьа, йоккха лаьрххьа дешара заводеш, хlаьта тІехьахара кхьаьхьама коллектеш я сагах сар вер. Бакъда, кІоарга хьаьжьал долча халлъа кицо ма аххара, дерзина а долдура, хана дена. КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленумо кьозбалдаьча юкъерча дешара школаша реформа яра. Партерча постоянмашка белгалдаьккад школе - деша даха ха кхачанга долча бератта дешар Іомаделга а дешттина. Дакхор, кхетам балар диназ дергдоацига. Хlаьта дуьхьал цу тІара кхъмаьл дІадоладе а ловрдаш сона тахаварча собране, хlана аьчча парте е областной а, е районни городской а комитеташа, халкъа образоване оргнаша боьхьонца кlаьнтІехьадалитар цу гІулакхо. Дина перспективаш хьаьлаьлу XII-ча тІаьхьатера. 12,2 оаьр мотт ттр йолча деша даха ха кхачанга долча бе рий 70 учреждени хьалъе еаьш я. Карарча шера 10 бетта этоашца тешал ду бе рий бешамашн яслеш шесплуатаце дІаялара шера план кхоачашъерхкнара.

Бакъда, деша даха ха кхачанга долча берий учрежденей балха тІа йолаш я кхыйола проблемаш а. Шоашца дІадекарап доагІача тайпара кхоачашеш ян педагогически кадраш динала согтап. Кхоачаш хlиллад дукха ян кадраш.

Цунца цхьана йолаш я из проблема дІаяпскара мел эпца таронаш. Шинъ педучилищен пединститута я Нохч-ГІалгІай 400 сат кхоачашарча классай преподавателаш дахеш цар хІара шера. Юкъера дешара школлей хьаннан лаьца кхоачашду цар. Хlаьта деша даха ха кхачанга долча берий учреждеший кадранца Іаланъяра ошшача тайпара кадайн па гойтача просвещенеи министерстваи (н. С. М. Мовтаев) тІа да-кх гІулакх.

Эшлача боарам тІа бакъкабаь ЗламагІдолча бераш та юкъе физкультурно-хьаьцІеиен докл. Цамогаш хlлар бохьаи долаш республика бе рий бешамашца хьа-ма тухар 13 ди гонтІа дайкхад хІара бер соахка. Кlезига терко ю бешамашна нравственни, атеистически а кхьаьгара а кхетам балара. Дайхен, Со вотски Эскара сий даран ду кхвезаран, школе дешара ук мийчбара ваемепаи бераш та Іомаяра. Цу проблемагаха КПСС райномашен горкомаш шен кхъ ТІаерзас еза ха хьаьлаьтІай, цу деилай хьа доалаьца деша даха ха кхачанга долча берий учреждеиеи йолча халькъа образоване органий, предприятей, ведомствай кулгалхой а юкъьанларча партийни организацеи а балаха цІенкаштгаТа тІаьхьоаган ПЯТТахе беза. Дицдаьйна мегаргдан А. С. Макаренкос ьына «Кхетам балара керттера ошлаш доахк 5 шу далалаца ерригача кхетама процессах 90 процент хул иЦ» яха деилап.

Доккхий денхарап оттадьъ йхх шу дальча денз бе рашта дешар Іомаде дезаро. Хьалхара цІенкаштгара халло — ма дай-поилой хlнна ца Іеш, юкъьанларча классай хьекархой а сакхстамера пснхологически барьераш тІехьалар. Вон, хlаьта хенахь ккоачаьна аггара чоагІанга я я на, халло я эшап йола дешара-материалнни база вІашагІ йолалар, ялх шу дакъалаца, дешара динагІдола хьалап вІашТехьлдкар. Цу балха юкъера латт «Грознеф т ьс (н. м. Хачатуров), «Грозненефторгстрой» (н. з. З. Мельниченко), «Красный молот» завод (н. В. П. Вершинов), Нохч - ГІалгІай гІишъ хьа урицкин (н. Э. Х. Ахмаилов) санна йолча а кхыйола а йоккхий объединененеш предприятеш. Ялх шу даьнна чаьнна бераша дешийна проблема, иштта мара цу йоахко ца йоI, хІанзарча пятилетке кхоастлургьаш.

Реформа ева керттера вер, йохкар дІахо докладчика, хьекархо ва. Хуьшу йолчаа тІехьенна кхетам балара а дешар Іомадара а дикал кар керттера дахьъе тийна ц цун личносте идейни, нравственни, профессиональни йІалхий хиларах. Республика школаш профтехобразоване училищеш коллективаша хьалхехьа а кхетам денна а педагогически кхъьегара бокъонца бола говзанчаш Цеэнна бац. Царна юкъе — Нохч - ГІалгІай Автоно Хасина СССР халкъа хьекархо, Росейски Федерацеи НГІАССР-н школа заслуженни хьекархой Магомадова Жаьпар цу йоаьхь, Косова Карроснны Григорьевна, Ясаев Аснан Ахмадович, Шотова Лилия Васильевна, Шийлоева Райхлит Нпкдлаевна, Закаева Анна Ивановна, иштта кхыбараш а. 1986 шера СССР Лаихехьарча Совета Президиума Указа ца просвещенеи профтехобразованеи 76 болхлочоа ennай Советски Союза орденаши медалаши.

Хlаьта а тоае сваш я учительства качественни состав. Тетгара еала бобу бу дукхагІболча хьекархоша, цуна-теша ду кхоачашъеш ян педагогически кадраш динала согтап. Кхоачаш хlиллад дукха ян кадраш.

Цунца цхьана йолаш я из проблема дІаяпскара мел эпца таронаш. Шинъ педучилищен пединститута я Нохч-ГІалгІай 400 сат кхоастлургьаш классай преподавателаш дахеш цар хІара шера. Юкъера дешара школлей хьаннан лаьца кхоачашду цар. Хlаьта деша даха ха кхачанга долча берий учреждеший кадранца Іаланъяра ошшача тайпара кадайн па гойтача просвещенеи министерстваи (н. С. М. Мовтаев) тІа да-кх гІулакх.

Эшлача боарам тІа бакъкабаь ЗламагІдолча бераш та юкъе физкультурно-хьаьцІеиен докл. Цамогаш хlлар бохьаи долаш республика бе рий бешамашца хьа-ма тухар 13 ди гонтІа дайкхад хІара бер соахка. Кlезига терко ю бешамашна нравственни, атеистически а кхьаьгара а кхетам балара. Дайхен, Со вотски Эскара сий даран ду кхвезаран, школе дешара ук мийчбара ваемепаи бераш та

Кхувш йоагІача тІехьенна кхетам балара дешаех дувцаш, доладдина белгалдъаьккхара кхьаьгара а дешаргдоша кхьаьгаргга кхетам балареи профессиональни ориентаци яреи проблемаш. Из лоарХlам да кхарача питтнетре а 1990 гІара кхачаьнга а республике шийлоабрамашка дІалача цІенкха ца хиннача тайпара йола социально - экономически деГІахара программа белгалъъь хlдар бахьан доаш а, цо таро хулийтара гІа промышленнни производства бозрамаш дикка лакхде а балха бозца баха нах балха юкъе оза а. Бе лгалъьккхха программа ваьхаре ккоачашъе сидари ба, хетам балар бена йолаш, вай бувцаш бола кхелетараш, Цу гІулакха кийчбе бесаш ца 42 эзар соагІа керда кнаиб ственни инженераш техникаш пи. Кдраерзаергйолаш я роботий а, манипуляторий а программаш, оператораш, микробиологаш, ластбасеани чакхъхара технологаш, керда производствеш, промышленни электронина автоматизаи технологаш, промышленни электронна инженераш техникаш, санна а ишгта ксыбоча болхлой а ишгта кхыбараш хlара дешаш яраш. Тахан а тІехь холуш а цу специальностей дефицит.

Школьни реформа кхоачашъера дакъое гор. Грозненн Заводской районе деша балхах дола дош дийцар соахка парте обкома бюрос. Дешархоша кхьаьгарга кийчо яра дешай йоагІача чаьнга пятерке кхоастлургьаш.

Реформа ева керттера вер, йохкар дІахо докладчика, хьекархо ва. Хуьшу йолчаа тІехьенна кхетам балара а дешар Іомадара а дикал кар керттера дахьъе тийна ц цун личносте идейни, нравственни, профессиональни йІалхий хиларах. Республика школаш профтехобразоване училищеш коллективаша хьалхехьа а кхетам денна а педагогически кхъьегара бокъонца бола говзанчаш Цеэнна бац. Царна юкъе — Нохч - ГІалгІай Автоно Хасина СССР халкъа хьекархо, Росейски Федерацеи НГІАССР-н школа заслуженни хьекархой Магомадова Жаьпар цу йоаьхь, Косова Карроснны Григорьевна, Ясаев Аснан Ахмадович, Шотова Лилия Васильевна, Шийлоева Райхлит Нпкдлаевна, Закаева Анна Ивановна, иштта кхыбараш а. 1986 шера СССР Лаихехьарча Совета Президиума Указа ца просвещенеи профтехобразованеи 76 болхлочоа ennай Советски Союза орденаши медалаши.

Хlаьта а тоае сваш я учительства качественни состав. Тетгара еала бобу бу дукхагІболча хьекархоша, цуна-теша ду кхоачашъеш ян педагогически кадраш динала согтап. Кхоачаш хlлад дукха ян кадраш.

Белгалдаьккхара хувцамаш дозанал сатна лаьрхІа деза уж. Хlана аьчча, тахан вай сатеи ца йоаьхь. Хlаьта хьекархо ри профессионтани ери дІаса дьарж хилар а цун чуоацам а. Шолг предприятей бола хьекархо дешаргдоацаш а лерхІап, дукхахьа бола кхача кулгалхоша дуьхьалтетт ьадраш тоъаш на еша. Бакъда, предприятена эшача профессеша дешархоша кхетаргдоацаш яра кІезига хlана лу. Дладаха шу чакхдоалладу, ьалар Э. А. Яндиевс, Нацтечни, Ачхой - Мартановски, Шалински, Ножай - Юртовски районашца.

Кхоастлургьаш йола цІенкаштгара проблема я республике юртарча дешархоша кхъьегарга кхетам дулгеи профессиональни ориентаци елгеи. Дешархой производственни бригадаш вІашагІ ьехкилгга дина Іалашдаьдал Шелковской районе марта. Царна тІехьа тІаЧоагІдьаьд . лаьтта, техника, белгалбаьлад хьеэамчаш. Бакъда ДІа-са деакъар, учет, алаяи хьожаделарга шоаш кхоачашъу бераша. Хlаьта бонккхйбарел тІехьа а бисан ун, во доацап хьувьъаьш ьхьеду.

Хlаьта кхыча районашка мишпад? 1986 шера 180 гаргта дешархой производственни бригада вІашагІ йолларгьа, ьынь-ьиъ мара — Веденски, Гудермесски Советски районашка, Дешархоша кхъьегара Іомаделги кхетам дулгеи вІашТехьлдкахьара, цунна профессиональни ориентаци яра гІулакха тІа цІенкаштга кхоачашбоадараш дуьлайтара йоккхий дахь ваьхаре кхъьегарга безам паьтанаргеи гин сий ца дергеи вуг. Хlаьта Дlакхача шерашца а сайна, ужк шера общественна тоъар бахьан долаш цІенкаштга хlана йоккхий дешаргдоацаш а кхъьегарга Іомаделга кхетам балара а дешар а юкъера ца озаш янсаь юкъерча дешара пионерий 1200 выпускник Хlаьта ц цуна-хьана ладаьш та тоъар бахьан долаш цІенкаштга халонаш лов дуккха а предприятена, 900 сар ашиг а профобщежиташ училищаш. Комплектаци е йиш йоацап юс цкъаза Грозненски мехдьатта института инженерни факультетан: экономдуш да профориентацинни балха тІа нийслу цІенкаштга кхоачашбоадараш. Школьни классашца яха, дешархой профильни объединенеш, технически кхоллама крукжкаш, консультационни пункташ вІашагІйоахк, иштта кхы ДІаю дар де дезе йуэий а тех никумий а преподавателаша, ПТУ мастераша. Ишгта ма ра вІашТехьлдкарда йургйобаь профессеи Дешархоша хлдаьнна вІашагІехтараьп цу Кхалификацеи ьо удостоверенеи хьайдача 10350 дешархоеч, 4750 сар шоаш нараерзаьча специальностанна хьежка производстве балха вахаь.

Белгталара хувцамаш дозаш санна лаьрхІа деза уж. Хlаьта аьчча, тахан вай сатеи ца йоаьхь. Хlаьта хьекархо ри профессионтани ери дІаса дьарж хилар а цун чуоацам а. Шолг предприятей бола хьекархо дешаргдоацаш а лерхІап, дукхахьа бола кхача кулгалхоша дуьхьалтетт ьадраш тоъаш на еша. Бакъда, предприятена эшача профессеша дешархоша кхетаргдоацаш яра кІезига хlана лу. Дладаха шу чакхдоалладу, ьалар Э. А. Яндиевс, Нацтечни, Ачхой - Мартановски, Шалински, Ножай - Юртовски районашца.

Кхоастлургьаш йола йоккхий дешаргдоацаш а лерхІап, дукхахьа бола кхача кулгалхоша дуьхьалтетт ьадраш тоъаш на еша. Бакъда, предприятена эшача профессеша дешархоша кхетаргдоацаш яра кІезига хlана лу. Дладаха шу чакхдоалладу, ьалар Э. А. Яндиевс, Нацтечни, Ачхой - Мартановски, Шалински, Ножай - Юртовски районашца.

Архивариус Ирины Ивановны

КЪОНАЧА ТІЕХЬЕННА—КІОАРГГА ЗНАНЕШ, ИДЕЙНИ ЧУРАГІАЛ

(Нистеодолар. Долалур 2-ча оагІо гІа).

лелаЯран чуи пайданеча балха юкъеоагІеш, аьлна белгалдаьккар цо.

Цул тІехьаГІа школаЙ, профессионально - техническ ин училищаЙ материально-техническ база чоагІъяра дешнаша терко тІаЗзар Т. У. Махмудхаджиевас. ТаханаЙ сатийна хила ВашингтонЙ Зоопаш дац, аьлар цо, 175 школе спортивни залаш, ерриг ІалашЗо яь гимнастически городкаш, дугьалеенаш болоссаш ца хилара. ГІулахь, ихьметтел шоай ков дац 25 школе.

Профтехобразоване проблемех дока кІамаьл ЗІаох дикьа-рг. Гроэнерча СПТУ-3 директора А. В. Приназиковас.

Республика дуккхача предприятешка геттара чІоагІа эш болжлой, эгтара хьалха стаНочниний - эшаш, аьлар цо. Из терхал а деш, уих шера деша хьаЙнад 10 класса база тІа ЧПУ йолча станоний операторай 2 группи 8 классе база гІара 1 группеи. Цу тайпара хьалъайаран 150 совгІа сар ва. «Красный молот» заводе училищина енама 80 единицах 2 станок мара керда яц. Вохк оборудовзке 30 совгІа ца шера болх баьб, морально а физически а тишьеначай.

Вохкка терман тІаьхьайтта ладийГаР собране гулбенарашца «Новосельковский» совхоза бригадина, НГІАССР заслуженни бешамаш - комсаш лелаеч, Кьаьсттанна Шеча Байрахь орденна кавалера, нана - турпалхочо М. А. Масаевас даьча кхьамьлара (бІарчча кепатох. Ред.).

— Кхо шу даьлна яр со, тІом болабеннача хана, — яхаш дог тохадолийтш дувцар цо трибуна. — Вонккача яхархой дезалор хьалкхуьш яр. Хьана а дина дагадоаГІа сона, тха наиас биЙтта яьлачуьз тІехьаГІа кІоагІа хьоабаш хинна етт діабожаш, хІаьта оаха, ІламигІача бераша, оахар хала льаттаа. Ухъаза, зале, дукха баГІа са Йол, веха ЗІамсар бІаргвалГІа.

Къохьегама кхетам балара школа а хинна ДІаттаЙ тха дезала «Новосельковский» совхоз. Тха дерригаш а ХІана дан, аьнна беран болх беш хиннад ухъаза. ХІаьта хІинц а сих мара ца хуьлу. Цу тІехьа боІи къахьегаш да совхозе.

Вай, вонккаГІбарий самал я гаьнчара берал таханенна яийсде гІертара. Пицца, пицца над вай вахар. ХІара цІаГІа латт телевизор, радиоприемникаш, холодильникаш, кастрюлаш — машинаш. Хьанна тІадувха барзакъ, кхача а дикьа ба. ХІаьта а кагиргхоша кхеЗам балара денна дукхаза а, дукха проблема маш я вайцига. ХІаьта дика опыт а уллуьв я. Іомае из, тІакхха дикача ГІулакха гІо де а мер цо.

Тха районе, кхІучакъа а сапца. Нёзаца баГІ дукха бераш дола, бокъонца бола нах, бакъдолчоа ТІаскуьш, къахьегам безаш, шоай Даькхе духъаеаш берашца хьалкхедарах а царна кхетам балярах а донккад дё йиш йола дезаш. Цуморгчарех діатохархбар аз сай юртахоЙ Хачукаевгіар дезал. Цар ва из 20 шу даьйна воІ, комсомолец Хачукаев Сулейман, тІепрезидента ишортта - ма биЙ вайцига: школа, хьекъмащ, комсомол. Бакъда, кхетам цхьа бе-бе, бувзам боацаш тел, из а кхелетаеш молларла цхьа хІама даьлуьл тІехьаГІа.

Традицера хьежжа дукха бераш долаш ба тха дезал. Сайрйна балхара ІІадьакхача, хІаьта тхо 16 гаг ва, хІама да даа шин сменаГІа Іохоьш тхо — моттиг тоъац истола тІа. Бакъда, из айхха го бІаргабаГІа ГІодзоа са дог. Вераша цкъа лаьрХа хиннад: тха дезала хІаьта цунна юкъе ва кхо школьни, ерриг къахьегама юкъара стаи вІаШагІтехача куп 120 шу дезаш хьекъуьн юкъера ха — 21 шу, дезаде ва парте кхо член. 6 комсомолец, 3 пионер, 1 октябренок.

Ноанала дегагІоазле ихьчача чача хІара кхаьчаЗ лов ихьан юкъа муъаГІа шиЙ бе ва кхоанна чуъьаьа, кийса ихьевой-теш, шиаи йола оамалаш Іомайсй-теш? Сай 10 бераш хІаранех хаддаиа дог чекъа ца, ма биЙна бераш ІІадьнъхай, ГІадьхъай уж эгтара хьалха когаш бахача, пионерий муГІарашца оттача, трансора шпурвала тІа оаьнна. І куп наьна белхан, пагаъьа сан на шиЙ бера деха вахар баьхьан из бале... ЦиЙ доС деца чу ихьаьнка сабар доаца ЙоІ, веха ЗІамсар бІаргвалГІа.

Къохьегама кхетам балара школа а хинна ДІаттаЙ тха дезала «Новосельковский» совхоз. Тха дерригаш а ХІана дан, аьнна беран болх беш хиннад ухъаза. ХІаьта хІинц а сих мара ца хуьлу. Цу тІехьа боІи къахьегаш да совхозе.

Вай, вонккаГІбарий самал я гаьнчара берал таханенна яийсде гІертара. Пицца, пицца над вай вахар. ХІара цІаГІа латт телевизор, радиоприемникаш, холодильникаш, кастрюлаш — машинаш. Хьанна тІадувха барзакъ, кхача а дикьа ба. ХІаьта а кагиргхоша кхеЗам балара денна дукхаза а, дукха проблема маш я вайцига. ХІаьта дика опыт а уллуьв я. Іомае из, тІакхха дикача ГІулакха гІо де а мер цо.

Тха районе, кхІучакъа а сапца. Нёзаца баГІ дукха бераш дола, бокъонца бола нах, бакъдолчоа ТІаскуьш, къахьегам безаш, шоай Даькхе духъаеаш берашца хьалкхедарах а царна кхетам балярах а донккад дё йиш йола дезаш. Цуморгчарех діатохархбар аз сай юртахоЙ Хачукаевгіар дезал. Цар ва из 20 шу даьйна воІ, комсомолец Хачукаев Сулейман, тІепрезидента ишортта - ма биЙ вайцига: школа, хьекъмащ, комсомол. Бакъда, кхетам цхьа бе-бе, бувзам боацаш тел, из а кхелетаеш молларла цхьа хІама даьлуьл тІехьаГІа.

Традицера хьежжа дукха бераш долаш ба тха дезал. Сайрйна балхара ІІадьакхача, хІаьта тхо 16 гаг ва, хІама да даа шин сменаГІа Іохоьш тхо — моттиг тоъац истола тІа. Бакъда, из айхха го бІаргабаГІа ГІодзоа са дог. Вераша цкъа лаьрХа хиннад: тха дезала хІаьта цунна юкъе ва кхо школьни, ерриг къахьегама юкъара стаи вІаШагІтехача куп 120 шу дезаш хьекъуьн юкъера ха — 21 шу, дезаде ва парте кхо член. 6 комсомолец, 3 пионер, 1 октябренок.

Ноанала дегагІоазле ихьчача чача хІара кхаьчаЗ лов ихьан юкъа муъаГІа шиЙ бе ва кхоанна чуъьаьа, кийса ихьевой-теш, шиаи йола оамалаш Іомайсй-теш? Сай 10 бераш хІаранех хаддаиа дог чекъа ца, ма биЙна бераш ІІадьнъхай, ГІадьхъай уж эгтара хьалха когаш бахача, пионерий муГІарашца оттача, трансора шпурвала тІа оаьнна. І куп наьна белхан, пагаъьа сан на шиЙ бера деха вахар баьхьан из бале... ЦиЙ доС деца чу ихьаьнка сабар доаца ЙоІ, веха ЗІамсар бІаргвалГІа.

Къохьегама кхетам балара школа а хинна ДІаттаЙ тха дезала «Новосельковский» совхоз. Тха дерригаш а ХІана дан, аьнна беран болх беш хиннад ухъаза. ХІаьта хІинц а сих мара ца хуьлу. Цу тІехьа боІи къахьегаш да совхозе.

Вай, вонккаГІбарий самал я гаьнчара берал таханенна яийсде гІертара. Пицца, пицца над вай вахар. ХІара цІаГІа латт телевизор, радиоприемникаш, холодильникаш, кастрюлаш — машинаш. Хьанна тІадувха барзакъ, кхача а дикьа ба. ХІаьта а кагиргхоша кхеЗам балара денна дукхаза а, дукха проблема маш я вайцига. ХІаьта дика

хІаьта цул тІехьаГІа тІом йиттебаьннача шерашка хан хьалха тІера доал ДІаьннача берий шиЙ йоаЗко йора тІехьаГІа. Денна, аьнна, деана доацаш бисачарех дукхаэнешта берий цІенош, интернатий воспитателаш, хьехамчаш хуьлу уж.

ТІакхха хІана го йиш я вайна таханаа, да-нана дийна доллаше а, дика Іалашо яь боллаше а, нравственно аІпе саг, малара тІехьаваьнаш, наркоман, наха низ бер хьалкхуьш хилар? ХІаьта воспитателеи-м шортта - ма биЙ вайцига: школа, хьехамчаш, комсомол. Бакъда, кхетам цхьа бе-бе, бувзам боацаш тел, из а кхелетаеш молларла цхьа хІама даьлуьл тІехьаГІа.

Традицера хьежжа дукха бераш долаш ба тха дезал. Сайрйна балхара ІІадьакхача, хІаьта тхо 16 гаг ва, хІама да даа шин сменаГІа Іохоьш тхо — моттиг тоъац истола тІа. Бакъда, из айхха го бІаргабаГІа ГІодзоа са дог. Вераша цкъа лаьрХа хиннад: тха дезала хІаьта цунна юкъе ва кхо школьни, ерриг къахьегама юкъара стаи вІаШагІтехача куп 120 шу дезаш хьекъуьн юкъера ха — 21 шу, дезаде ва парте кхо член. 6 комсомолец, 3 пионер, 1 октябренок.

Ноанала дегагІоазле ихьчача чача хІара кхаьчаЗ лов ихьан юкъа муъаГІа шиЙ бе ва кхоанна чуъьаьа, кийса ихьевой-теш, шиаи йола оамалаш Іомайсй-теш? Сай 10 бераш хІаранех хаддаиа дог чекъа ца, ма биЙна бераш ІІадьнъхай, ГІадьхъай уж эгтара хьалха когаш бахача, пионерий муГІарашца оттача, трансора шпурвала тІа оаьнна. І куп наьна белхан, пагаъьа сан на шиЙ бера деха вахар баьхьан из бале... ЦиЙ доС деца чу ихьаьнка сабар доаца ЙоІ, веха ЗІамсар бІаргвалГІа.

Къохьегама кхетам балара школа а хинна ДІаттаЙ тха дезала «Новосельковский» совхоз. Тха дерригаш а ХІана дан, аьнна беран болх беш хиннад ухъаза. ХІаьта хІинц а сих мара ца хуьлу. Цу тІехьа боІи къахьегаш да совхозе.

Вай, вонккаГІбарий самал я гаьнчара берал таханенна яийсде гІертара. Пицца, пицца над вай вахар. ХІара цІаГІа латт телевизор, радиоприемникаш, холодильникаш, кастрюлаш — машинаш. Хьанна тІадувха барзакъ, кхача а дикьа ба. ХІаьта а кагиргхоша кхеЗам балара денна дукхаза а, дукха проблема маш я вайцига. ХІаьта дика

ПАРТИЙНИ ВАХАР: ЭРГАЛОНАШ ЕЛГА СИХДАРА

ТОЛАМИЙ ХЬАСТ

Творчески ихсплама, балха опыта, говзала, гучалаьнга йолча чурча, тароний хьаст боацаш яц цхьаккха а коллектив. Цу къаьчъаьа «дошо хийр» дух на дувле, по ІІейди на йоаЗе инатташа мара кІалгІаюьргьи вахара чарх а. КПСС ХХVII съездо белгал ма данккара, вай заЗаЗ ца пайдаьена хиннай цу тайпара мотт игаш.

— «ЛавгІеннача хьинара», гІоранаьча формацеи мегтодацеи кулгаладар, дозданнаш балхацарча динамизмо, совъюлаш йоагІача бюрократизмо доккха. зе деи хиннад вай ГІулакха». аьнад НПСС ЦК гІенералькн секретара М. С. Горбачева цхьа хІоллуш я цца хьалхара белгалонаш. Наьха оамалла, цар вахарца, уйлашца, вашш леладеча гІулакхашца, дисциплинаца, аьъ-воделла гучаюьл вайна уж. Ха ДІа ме йода дег тІара доагІа шена, баьхьола парте доц наьха деган чу, хьаькъал ца хуьлу, кхетам чу кІоарггга дукаш доагІалга хьахьокх цу хувцамаш.

Уж уйла керта чу есса духха лийлар со Нзарне эгтара пъьаьнагІа йолча предприягто — мельзавода — цеХашка гІолла. Вентта ХІанъм из ихьаьна хиннай» — ала хьолург а дац. Аьшка бухь багІа цун элеватор хІанз дукха бІаргаййгап уллур тракГІьяьара чоагІа ГІулакхашца йоккхийча корпусаш.

Из мара ихьы предприяти ни Нзарне ихьа смеиаГІа болх беш. Іотіатоха жегардаг гІаргагІа хьалгІа болх болаш а, аьнна. ХІаьта а, хьалха санна балхах кІехкаш дІаьдаш заводера чаьх. Дика дьалгІенна ужда из ГІулакх. Шоозза-кюзза кІезнгагІа дІабувь хІанз предприягера боллюй.

— Оаха доаккап деш хІама да из, — йоах мельзаводна директора Еьлоев Мухьмада. — Цунца ихьана уих тІехьаьрча хана холчу тІаяййгап болхлой барзап а. Хьалха 140 сом хиннача хІаьта цул тІехьаГІа тІом йиттебаьннача шерашка ханал хьалха тІера доал ДІаьннача берий шиЙ йоаЗко йора тІехьаГІа. Денна, аьнна, деана доацаш бисачарех дукхаэнешта берий цІенош, интернатий воспитателаш, хьехамчаш хуьлу уж.

ТІакхха хІана го йиш я вайна таханаа, да-нана дийна доллаше а, дика Іалашо яь боллаше а, нравственно аІпе саг, малара тІехьаваьнаш, наркоман, наха низ бер хьалкхуьш хилар? ХІаьта воспитателеи-м шортта - ма биЙ вайцига: школа, хьехамчаш, комсомол. Бакъда, кхетам цхьа бе-бе, бувзам боацаш тел, из а кхелетаеш молларла цхьа хІама даьлуьл тІехьаГІа.

Традицера хьежжа дукха бераш долаш ба тха дезал. Сайрйна балхара ІІадьакхача, хІаьта тхо 16 гаг ва, хІама да даа шин сменаГІа Іохоьш тхо — моттиг тоъац истола тІа. Бакъда, из айхха го бІаргабаГІа ГІодзоа са дог. Вераша цкъа лаьрХа хиннад: тха дезала хІаьта цунна юкъе ва кхо школьни, ерриг къахьегама юкъара стаи вІаШагІтехача куп 120 шу дезаш хьекъуьн юкъера ха — 21 шу, дезаде ва парте кхо член. 6 комсомолец, 3 пионер, 1 октябренок.

Ноанала дегагІоазле ихьчача чача хІара кхаьчаЗ лов ихьан юкъа муъаГІа шиЙ бе ва кхоанна чуъьаьа, кийса ихьевой-теш, шиаи йола оамалаш Іомайсй-теш? Сай 10 бераш хІаранех хаддаиа дог чекъа ца, ма биЙна бераш ІІадьнъхай, ГІадьхъай уж эгтара хьалха когаш бахача, пионерий муГІарашца оттача, трансора шпурвала тІа оаьнна. І куп наьна белхан, пагаъьа сан на шиЙ бера деха вахар баьхьан из бале... ЦиЙ доС деца чу ихьаьнка сабар доаца ЙоІ, веха ЗІамсар бІаргвалГІа.

Къохьегама кхетам балара школа а хинна ДІаттаЙ тха дезала «Новосельковский» совхоз. Тха дерригаш а ХІана дан, аьнна беран болх беш хиннад ухъаза. ХІаьта хІинц а сих мара ца хуьлу. Цу тІехьа боІи къахьегаш да совхозе.

Вай, вонккаГІбарий самал я гаьнчара берал таханенна яийсде гІертара. Пицца, пицца над вай вахар. ХІара цІаГІа латт телевизор, радиоприемникаш, холодильникаш, кастрюлаш — машинаш. Хьанна тІадувха барзакъ, кхача а дикьа ба. ХІаьта а кагиргхоша кхеЗам балара денна дукхаза а, дукха проблема маш я вайцига. ХІаьта дика

хІаьта 170 сомал тІех а хул из.

Экономически статистикаХ дола кхы а массехи масал доаладеррга вай. ХІанз кхоа сортгІа да ухъаза кхийр хьоар. Хьарца чу тоссача ялатага хьежжа мара кІалгІаюьргьи вахара чарх а. КПСС ХХVII съездо белгал ма данккара, вай заЗаЗ ца пайдаьена хиннай цу тайпара мотт игаш.

— «ЛавгІеннача хьинара», гІоранаьча формацеи мегтодацеи кулгаладар, дозданнаш балхацарча динамизмо, совъюлаш йоагІача бюрократизмо доккха. зе деи хиннад вай ГІулакха». аьнад НПСС ЦК гІенералькн секретара М. С. Горбачева цхьа хІоллуш я цца хьалха белгалонаш. Наьха оамалла, цар вахарца, уйлашца, вашш леладеча гІулакхашца, дисциплинаца, аьъ-воделла гучаюьл вайна уж. Ха ДІа ме йода дег тІара доагІа шена, баьхьола парте доц наьха деган чу, хьаькъал ца хуьлу кхетам чу кІоарггга дукаш доагІалга хьахьокх цу хувцамаш.

Уж уйла керта чу есса духха лийлар со Нзарне эгтара пъьаьнагІа йолча предприягто — мельзавода — цеХашка гІолла. Вентта ХІанъм из ихьаьна хиннай» — ала хьолург а дац. Аьшка бухь багІа цун элеватор хІанз дукха бІаргаййгап уллур тракГІьяьара чоагІа ГІулакхашца йоккхийча корпусаш.

Из мара ихьы предприяти ни Нзарне ихьа смеиаГІа болх беш. Іотіатоха жегардаг гІаргагІа хьалгІа болх болаш а, аьнна. ХІаьта а, хьалха санна балхах кІехкаш дІаьдаш заводера чаьх. Дика дьалгІенна ужда из ГІулакх. Шоозза-кюзза кІезнгагІа дІабувь хІанз предприягера боллюй.

— Оаха доаккап деш хІама да из, — йоах мельзаводна директора Еьлоев Мухьмада. — Цунца ихьана уих тІехьаьрча хана холчу тІаяййгап болхлой барзап а. Хьалха 140 сом хиннача

хІаьта 170 сомал тІех а хул из.

Экономически статистикаХ дола кхы а массехи масал доаладеррга вай. ХІанз кхоа сортгІа да ухъаза кхийр хьоар. Хьарца чу тоссача ялатага хьежжа мара кІалгІаюьргьи вахара чарх а. КПСС ХХVII съездо белгал ма данккара, вай заЗаЗ ца пайдаьена хиннай цу тайпара мотт игаш.

— «ЛавгІеннача хьинара», гІоранаьча формацеи мегтодацеи кулгаладар, дозданнаш балхацарча динамизмо, совъюлаш йоагІача бюрократизмо доккха. зе деи хиннад вай ГІулакха». аьнад НПСС ЦК гІенералькн секретара М. С. Горбачева цхьа хІоллуш я цца хьалха белгалонаш. Наьха оамалла, цар вахарца, уйлашца, вашш леладеча гІулакхашца, дисциплинаца, аьъ-воделла гучаюьл вайна уж. Ха ДІа ме йода дег тІара доагІа шена, баьхьола парте доц наьха деган чу, хьаькъал ца хуьлу кхетам чу кІоарггга дукаш доагІалга хьахьокх цу хувцамаш.

Уж уйла керта чу есса духха лийлар со Нзарне эгтара пъьаьнагІа йолча предприягто — мельзавода — цеХашка гІолла. Вентта ХІанъм из ихьаьна хиннай» — ала хьолург а дац. Аьшка бухь багІа цун элеватор хІанз дукха бІаргаййгап уллур тракГІьяьара чоагІа ГІулакхашца йоккхийча корпусаш.

Из мара ихьы предприяти ни Нзарне ихьа смеиаГІа болх беш. Іотіатоха жегардаг гІаргагІа хьалгІа болх болаш а, аьнна. ХІаьта а, хьалха санна балхах кІехкаш дІаьдаш заводера чаьх. Дика дьалгІенна ужда из ГІулакх. Шоозза-кюзза кІезнгагІа дІабувь хІанз предприягера боллюй.

— Оаха доаккап деш хІама да из, — йоах мельзаводна директора Еьлоев Мухьмада. — Цунца ихьана уих тІехьаьрча хана холчу тІаяййгап болхлой барзап а. Хьалха 140 сом хиннача

Цунца ихьана уих тІехьаьрча хана холчу тІаяййгап болхлой барзап а. Хьалха 140 сом хиннача

Хаттар отта тарлу; малагІа низ ба хьайнар, малагІа беркат да хьаст намъярша-баьр?

...ДагайоагІа КПСС XXVII съезд хьакъалийча хьалхарча леношна уиханза хинна хьаййилла партийни собрани. Шеиканшта, кхоххандеи, бакъдар духъхьара ДІаани. бекке волчоа бекх беш хилар из. Шоашта дагадаьлларг, чуІайнар ДІаала ловш, нбжъарше ю бахьанаш цун болам болаш вар ваьна. Оцена Уголюк гулвенна-на 200 совгІа сарах хІарабар.

Съезда документаш дийшача, нига дьаъа къамъалашка радио, телевизора чуГІолла лалийГаьча вай ГІулакхашца. Цу ДьаЗолалуьлле а хІара коллектив, хІара болхло ха лелаРийла ва: ну юкъа ше фу деса, малагІча боарамга кхаъа беза. ТІанхха мера ца сортгІа нуна ма тахан, кхоана, кІиира дьаъа де дерар фуд, доагГІача тайпара айІургдаш цун хьинар. Из ишшта, хІаьта хилча тахан ца дьаър-м кхоана дергдар, яхаш ха тІехьатетташ вагІаргва. Вайх из ГІалаг доаллап да. ХІаьта из лазар вайна кхетайта а планаеи отдел. Цеваллал хІама деций из: шиххаь кІира тІехьа а яьккхе мара хьайовзийтан тхона чуна тІехьара аргІанера бетта план. МалагІча ГІулакха ховшаЗабу, фу деш баГІа отдела болллой?

— Дукха моттиган ниисйолийтт вай наха хьегаш доаладо ла хьа зехьа доадеш, — аьлар цуз тІехьаГІа хьаьстаМЗЙ дьаъа мастера Аупеп Цанеа Минаали. Лаьхе вай ВайІца тароиап гучаяхара хьинар ца ихоДаьраш а уж ба.

ХІара бетта, кварталь планаш а социалистически лекхараш а тІекхоачашдеш хьайоагІарех я мельзаводна коллектив. Иштта дика доархьадехаш, доагГІар ДІаоаделаи вай культалхоех цхьа сагтаи сона. ХІаьта из бала цхьаъера а хьана кач боа? Тхона — болхлоштта.

Дукихаеша дийдап цу собране шоай балха ІатІъашш долдеш, ноаладеиад ДІаяхара наьхьаш а хьайкар.

— Цу хана деиз хьадоагІий-кюгІ хьаюз шун колдеитиве хулаш латта дувнамаьш! — аьина, шийа хаттар дича мельзавода партийни организаце секретара Оздоев Мухьмада дийцар:

— Цунна хьайолаеина хила а мег пар дар, хІана аьлча, ну хана деиз холуш хуъиадала доладелар тха ГІулакхаш айдеш наьха хьинар. Из иницыатива хьа ца лаьдача, лотабесина иа ала дІабайтача хьана а могиитаргдацар тхона, комаьрхитатгара. ХІаьта тха тийна организанена чувоаГІа 11 сар. Наьха дагара воаца тхьамда — тхьамда ца ваьна дог ала хоаш воаца хьакиш а хьаким ваш. Юкъара ГІулакхашка дилалача наьха дагара хила саерех а ягтара хьалха партеорганизаци, хІаьта аьлча, коллектива букъТехна тІум я из, цун хьаьжъал, хьинар, иш сарнагІаюа денхарйЙла йола цІаГІа.

Партийни организаце шиЙ керттера термам тІаЗоастабу гІулакх да хІана хано да ма ца. ЦуЗЗЗ

Халкъа—товаращ

МОСКВА. «Халкъа ашатоваращ бахча нахаГІулахашн» яхача СССР ВДНХ эгтара йокххаГІйолча павильонехь хьокха оттаяьй «Халкъа ашатоваращ бахча нахаГІулахеллаш йолаГІ комплексни программа» шераГІоажарьяь йолча экспозиции. Из 12000 экспонатехь латт, шарех дукхагІьдарш перспективни кердалраш. Укказа 10 тематически раздел я. Царна юкъе я «Фуссам комфортни», «Верий ру зие, «Химобытовараш», «Радинои телевидении» яха а цкъа тайпа а раздеш.

СУРТА ГІА: индивидуальни транспорта раздел, укказа хьокха оттаяьй легковни автомобилий кердалраш.

В. СОЗИНОВА,
Г. ХАМЕЛЬЯНИКА сурт.
ТАСС фотохроника.

ЦАР ДЕКХАР ИШТТА ДА

Болгоргаде мекхдьатта техникчме деган волча Кобаев Владимира ВІалла дага а дагар Грозне ше ихоачаргІа, аьнне. Цунна хийтар а ца лаьхьар а кхыча тайпара дар. Духхача хана дена дагаГІоаллар цунна мехкдьатхаучуи професси. Цудузьа вепар но ух техтедаьд цар ух Кобаев ВІалла студент лоарХІаЛІ а вар. Арме ваха вехаш пиВолга-м ховра цуйна, из ловзи в вар. Вешта, малхбузехь ца саг ва салтчеуи ГІирсах ца хьоган?

Бакъда, Грозне Н-ски чаете ше кхаьчача пекхвахнакар Владимир. — Кхетадаьр цо ше хІанз салте ва е мобилизионер ва. Деррига вахар салтчеуи Уставах да, тІаннха деш роза гІулаьх а тІабувза да гІирс а милицинера ба.

Вайна массанена дукхахаса дІаргабайнаб из салтий. Хіара сайрийна городера порлок лорабе арабуьл уьк. Иштта наьха сатем лорабе волавелар Владимир а.

...Минутхе ГІолла хьабоеГІар Кобаев а цун новкъост ШинайдерЭдуард а. Кхоачалуш латтар цар дежурни ичага беза та. Хоза сатийна ир городе. Шалхза трамвай сочаца мотт ше наьха ГІарашйалар. ТІаннха: «Милиций».— аьнна цІогІа дьалар. ДіаТІа байдача салташта ОаГІтаяйра датгара пхоьІла даташ воалла кхо саг. Цхьаннена духьала пар шиъ. Бакъда, из ВІъалъеуш ваха. Кобаев а ШІпар а воалІаЛІа. Цхьаъ ухьаь волчоь урс а Іетта ДІавердар уж шиъ. Гаьна бовлаьр. Кобаева шиЙ кІалхара воаллар ГІорадоадіга хаІта уьк бе доаллаш хиннар, шийса Владимира ГІаволавелар. ШиЙ бе дьавла урс мишта а мичаьха а дагар ихетаданзар зуламхочо. Бат асфальта тІа а йолаш уллар из нах хьаТІакъьлача. Цу дийнаъьа кхетадир Владимира цо лелаьяьн. Цунна хийтар а цкъа